Recursos pràctics d’accessibilitat audiovisual

Marc normatiu, estàndards i recursos útils per a empreses audiovisuals

PER A QUÈ SERVEIX AQUEST DOCUMENT

Una selecció breu per orientar productores, televisions, plataformes, empreses de streaming i proveïdors tecnològics. No substitueix l’assessorament jurídic ni tècnic: les obligacions concretes varien segons el tipus de servei, l’abast territorial i el rol de cada empresa.

1. Què cal tenir al radar

European Accessibility Act (Directiva UE 2019/882)

Aplicable des del 28 de juny de 2025. En l’àmbit audiovisual, afecta especialment els serveis que donen accés als serveis de comunicació audiovisual i els equips de consum utilitzats per accedir-hi. Això inclou la capacitat de trobar, seleccionar i utilitzar funcionalitats d’accessibilitat com subtítols, audiodescripció, subtítols parlats o llengua de signes. Convé distingir aquest marc de les obligacions sobre l’accessibilitat del contingut audiovisual mateix, regulades principalment per la normativa audiovisual.

Consulta el recurs

Llei 13/2022, General de Comunicació Audiovisual

És la referència estatal directa per als prestadors de serveis de comunicació audiovisual. Exigeix una millora progressiva i contínua de l’accessibilitat, plans d’accessibilitat i l’aplicació progressiva de requisits de qualitat del subtitulat i l’audiodescripció d’acord amb normativa UNE. La llei fixa, a més, obligacions quantitatives diferents segons si el servei és lineal en obert, de pagament o a petició.

Consulta el recurs

Codi d’accessibilitat de Catalunya (Decret 209/2023)

En vigor des del 4 de març de 2024, incorpora requisits d’accessibilitat comunicativa i digital. És especialment rellevant per a serveis i esdeveniments a Catalunya. Entre altres supòsits, estableix condicions de subtitulació, audiodescripció i llengua de signes per a determinats actes públics i emissions en directe del sector públic.

Consulta el recurs

Idea clau

Per a una empresa audiovisual, la pregunta no és només “he de subtitular?”, sinó també quin servei presto, a qui, on es distribueix i quina part de l’experiència controlo: el contingut, el reproductor, la plataforma, el directe o la cadena tècnica completa.

Amb el suport de:

ACCIÓ

Generalitat de Catalunya

2. Estàndards i criteris de qualitat

UNE 153010:2012 - Subtitulat per a persones sordes i amb discapacitat auditiva

És la norma espanyola de referència per al subtitulat accessible. Va més enllà de transcriure el diàleg: tracta aspectes com la identificació de personatges, la informació sonora rellevant, la presentació i la sincronització. La Llei 13/2022 remet expressament a la normativa UNE com a referència de qualitat.

Veure referències UNE

UNE 153020:2005 - Audiodescripció

Recull requisits per a l'audiodescripció de continguts audiovisuals i l'elaboració d'audioguies. És útil com a base per definir processos de guionatge, locució, sincronització i control de qualitat quan la informació visual és necessària per entendre el contingut.

Veure referències UNE

WCAG 2.2 - Àudio i vídeo en webs i plataformes

Quan el contingut es publica en una web, app o plataforma digital, cal considerar també l'accessibilitat de l'entorn de reproducció. Les WCAG inclouen criteris específics per a subtítols en contingut preenregistrat, subtítols en directe i audiodescripció, entre d'altres. El W3C publica també guies pràctiques específiques per a mitjans audiovisuals.

Guies W3C per a àudio i vídeo

3. Criteris pràctics per produir contingut accessible

Subtítols	Han de transmetre el contingut oral i també la informació sonora necessària per comprendre la peça. En directe, la qualitat depèn especialment de la precisió, la latència, la identificació de parlants i la capacitat de correcció.
Audiodescripció	Cal descriure la informació visual rellevant que no queda explicada per l'àudio original, sense interferir amb diàlegs o sons essencials.
Llengua de signes	Quan sigui necessària, cal preveure una interpretació de qualitat, amb enquadrament i visibilitat adequats i integració coherent amb el grafisme i la realització.
Lectura fàcil	En continguts o serveis adreçats a públics amb dificultats de comprensió, convé valorar llenguatge clar, estructura senzilla i informació complementària accessible.
Reproductor i interfície	Els recursos d'accessibilitat han de poder-se localitzar i activar amb facilitat. Cal comprovar també l'ús amb teclat, focus visible, etiquetatge de controls i compatibilitat amb tecnologies d'assistència.
Directes	L'accessibilitat s'ha de planificar com una part del flux de producció: senyal d'àudio net, canal de subtitulació, supervisió, retorn, integració amb grafisme i distribució.
Validació	No n'hi ha prou amb activar una funcionalitat. Cal revisar-ne la llegibilitat, sincronització i utilitat real, i quan sigui possible contrastar-la amb persones usuàries.

4. Checklist ràpida per a empreses audiovisuals

☐ He identificat quina normativa aplica al meu servei, territori i tipus de distribució.
☐ El contingut incorpora subtítols quan correspon i aquests inclouen informació sonora rellevant, no només el diàleg.
☐ He valorat quins recursos necessita el contingut segons el públic: audiodescripció, llengua de signes o altres mesures de comprensió.
☐ En directes, he previst la subtitulació com una part del flux tècnic i he definit qui supervisa la qualitat.
☐ El reproductor o plataforma permet trobar, activar i utilitzar els recursos d'accessibilitat sense barreres.
☐ He comprovat sincronització, llegibilitat, contrast, posició dels subtítols i compatibilitat amb diferents dispositius.
☐ Conservo les mesures d'accessibilitat quan el contingut es distribueix o reutilitza en altres plataformes i formats.
☐ Quan és possible, valido el servei amb persones usuàries i recullo incidències per millorar-lo.

5. Recursos útils

W3C - Making Audio and Video Media Accessible

Guia molt pràctica sobre subtítols, transcripcions, audiodescripció i planificació de l'accessibilitat en vídeo i àudio.

Accedeix al recurs

Xarxa AccessCat - Catàleg de recursos

Recull català de tecnologies, serveis, materials educatius i recursos sobre subtitulació, audiodescripció, llengua de signes i accessibilitat digital.

Accedeix al recurs

AccessibleEU Centre - aplicació de l'European Accessibility Act

Centre europeu de recursos sobre accessibilitat i aplicació del marc normatiu europeu, amb guies, formacions i materials tècnics.

Accedeix al recurs

CESyA - Centre Espanyol del Subtitulat i l'Audiodescripció

Centre estatal tècnic de referència en accessibilitat audiovisual. Publica recursos, projectes, assessorament i informació sectorial.

Accedeix al recurs

CESyA / Access2Class - Guia de vídeo accessible

Material pràctic per crear audiovisuals accessibles, dins d'un conjunt de guies de creació de materials accessibles.

Accedeix al recurs

Generalitat de Catalunya - Codi d'accessibilitat

Text normatiu, resum executiu i criteris d'interpretació i aplicació.

Accedeix al recurs

ABANS DE PUBLICAR O CONTRACTAR UN SERVEI

Defineix els requisits d'accessibilitat des de l'inici del projecte i incorpora'ls al brief, pressupost i control de qualitat. És més eficient que afegir-los al final, i facilita que subtítols, audiodescripció i altres recursos es mantinguin al llarg de tota la cadena de distribució.

Document elaborat en el marc del projecte SUBTITLIVE